

KORT OM...

Klimat och utveckling

Höjda temperaturer i världen leder bland annat till längre torrperioder och ökad risk för naturkatastrofer. Det drabbar de fattigaste människorna i de minst utvecklade länderna hårdast.

Därför arbetar Sida med klimatfrågor. Huvudlinjen är att minska utsläpp av växthusgaser. Det är också viktigt att stärka människors förutsättningar att anpassa sig till klimatförändringarna.

Sidas övergripande mål är fattigdomsbekämpning – att verka för att fattiga människors levnadsstandard ska höjas. Eftersom klimatförändringarna hårdast drabbar fattiga människor och dessutom skapar ny fattigdom, är arbetet för att minimera utsläppen av växthusgaser ett prioriterat arbete för Sida. Det betyder också att arbetet för att fattiga människor ska bli mindre sårbara för klimatförändringar är viktigt.

Det är främst ökade utsläpp av fossila bränslen från transporter och energi som ligger bakom växthuseffekten.

Temperaturförändringarna innebär att vädret blir extremare med längre torrperioder och kraftigare nederbörd. Polarisarna smälter och havsnivåerna höjs. För låglänta länder kan värdefull jordbruksmark översvämmas. Öar försvinner, och kraftigare översvämningar riskerar ödelägga stora områden.

Sida utgår från att det är bättre att förebygga än att bota, och att det är den industrialiserade världen som främst måste minska utsläppen.

Men även utvecklingsländerna måste gå åt rätt håll. Därför vill Sida bidra till att utvecklingsländerna ska kunna investera i teknik som är miljö-

mässigt och ekonomiskt hållbar. Men ibland måste man också bota. Därför behövs åtgärder som minskar effekterna av klimatförändringarna. Sida bidrar till att utveckla metoder som förebygger katastrofer, orsakade av översvämningar, orkaner och torka.

Kunskap om hur klimatförändringar uppstår, och vad man kan göra för att minska utsläpp av växthusgaser, måste integreras i allt internationellt utvecklingssamarbete. Samverkan mellan olika parter och kunskapsområden är en förutsättning.

Så arbetar Sida

Många områden är strategiskt viktiga för att motverka växthuseffekten. Därför ska klimatarbetet präglade allt utvecklingssamarbete Sida deltar i.

Tillgången till energi är en central utvecklingsfråga. Dialogen med samarbetsländerna är viktig för att sprida kunskap om hållbar teknik och energi och hur man kan använda regelverk för att uppmuntra individer och företag att använda energi effektivare. Att sprida kunskap om förnyelsebara energikällor är också prioriterat.

Effektiva transporter är betydelsefullt för tillväxt. Men ökad trafik spar på utsläppen av växthusgaser. Därför är Sidas uppgift att påvisa hur pris-

sättning av bränsle och fordon påverkar människors val, samt arbeta för tillgång till bra och billig kollektivtrafik i samarbetsländerna. Sida ger också stöd till uppbyggnad av alternativa transportmedel.

I många samarbetsländer är jordbruk, fiske och annat naturbruk det som ger människor mat för dagen och inkomst. Ett förändrat klimat förändrar deras förutsättningar att överleva. Genom forskning bidrar Sida till att utveckla nya metoder som hjälper dem att anpassa sig till det nya klimatet. Frågan om livsmedelssäkerhet är central – lokalt, nationellt och globalt.

Klimatförändringarna betyder att jordens vattenresurser omfördelas och att tillgången till rent dricksvatten blir sämre där man idag lider av vattenbrist. Dessa aspekter måste finnas med när beslut om vattenresurser tas. Därför behöver beslutsfattare i samarbetsländerna tillgång till information från klimatforskare.

Ohälsa är ett annat stort problem för många utvecklingsländer. Diarréer och undernäring förvärras av bristande tillgång på rent vatten. Ett varmare klimat väntas också leda till att insekter sprider sjukdomar som malaria i ett större område. Därför är det viktigt att sprida kunskap om hur klimatförändringarna påverkar hälsan.

Sida deltar i globalt arbete

Växthuseffekten är ett globalt problem som påverkar alla. Därför har det stora flertalet av världens stater gemensamt beslutat att arbeta för att minska utsläppen av växthusgaser. Sverige är en aktiv part i det arbetet

och Sida har internationellt framförhandlade konventioner och verktyg till sin hjälp.

FN:s medlemsstater undertecknade 1992 klimatkonventionen i Rio de Janeiro. Målet är att halterna av växthusgaser i atmosfären ska vara på en sådan nivå att klimatförändringarna avstannar. Alla stater som undertecknat konventionen har förbundit sig att sträva mot detta mål och ett stort ansvar läggs på de industrialiserade länderna att gå före i arbetet.

Kyotoprotokollet, som undertecknades 1997, är ett första steg att konkretisera hur målen ska uppnås. Där är angivet att 38 industrialiserade länder ska minska utsläppen av växthusgaser med 5,2 procent fram till 2012 i jämförelse med utsläppen 1990.

Till sin hjälp har staterna verktyg som bidrar till att uppfylla konventionens mål. De bygger på att arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser ska fungera som en marknad där den som släpper ut växthusgaser får betala och den som investerar i åtgärder som minskar utsläpp premieras.

Verktygen är:

- **Handel med utsläppsrätter.**

Stater som inte uppfyller sin utsläpps-

kvot av växthusgaser kan sälja sitt överskott till andra stater.

- **Mekanismen för ren utveckling.**

Industriländer kan investera i projekt som minskar utsläppen av växthusgaser i de fattiga länderna.

- **Gemensamt genomförande.**

Ett industriland kan investera i ett annat industrilands åtgärder för att minska utsläppen.

- **Klimatfonder.**

De finansierar insatser mot klimatförändringarna.

För att Kyotoprotokollet ska träda i kraft måste minst 55 länder som tillsammans står för 55 procent av industriländernas utsläpp av växthusgaser ha skrivit under.

Sidas prioriteringar

För att nå resultat i klimatarbetet är det viktigt med samordning – att alla drar åt samma håll. Forskning om klimatförändringar och hållbar teknik är lika viktigt. Sverige ska bidra till att bygga broar mellan olika forskningsområden och kortsiktiga och långsiktiga insatser, samt vara pådrivande i internationella förhandlingar.

Sverige ska också stärka samsamarbetsländerna så att de kan dra nytta av att utveckla och producera mil-

jövänlig energi. Ett av målen är att locka utländska investerare till samarbete med utvecklingsländerna.

Skälen till att integrera klimatfrågan i det internationella utvecklings-samarbetet är många. För att förverkliga målet att utrota fattigdomen måste de fattigas inkomster växa. Men en tillväxt som leder till klimatförändringar, förvärrar situationen för människor som är beroende av jordbruk, rent vatten och hälsa för att förbättra sina liv.

Människors närmiljö påverkas av regionala och globala miljöförhållanden. Därför deltar Sida i arbetet på alla nivåer, från lokala enskilda organisationer till internationellt samarbete genom EU och FN.

Kontakt: För vidare information kontakta Mirjam Palm tel + 46 8 698 50 00, eller besök hemsidan www.sida.se.

SÅ FUNGERAR VÄXTHUSEFFEKTEN

Den naturliga växthuseffekten är en förutsättning för livet på jorden. Koldioxid, metan och andra växthusgaser har funnits i atmosfären i miljontals år och bildar ett filter som hindrar merparten av energin från solen att reflekteras tillbaka och lämna jordens atmosfär. Utan detta filter skulle medeltemperaturen vid jordytan vara 20 grader kallare än idag, och därmed skulle jorden vara en otillgänglig plats att leva på. Miljontals ton koldioxid cirkulerar varje år i ett kretslopp mellan atmosfären, världshaven och jordens växtlighet i ett välbalanserat system.

När 1800-talets industrialisering ledde till ökad förbränning av fossila bränslen ökade också mängden växthusgaser dra-

matiskt i atmosfären. Koldioxid frigörs också när skog avverkas. Forskarna har konstaterat att mängden koldioxid i atmosfären stiger med mer än tio procent vart tjugonde år. Mängden metan har också ökat i atmosfären sedan 1800-talet. Det är jordbruket med stora risodlingar och kreaturshållning som är orsaken, liksom rök från förbränning av sopor och läckor från kolgruvor och naturgas.

Tillsammans bidrar dessa växthusgaser till att det som är en naturlig och livsuppehållande process förstärks. Växthusgaserna bildar ett ännu tjockare filter som behåller en större mängd solenergi i jordens atmosfär. Därmed ökar temperaturen – med stora klimatförändringar som följd.

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, sida@sida.se